

บทสรุปผู้บริหาร

การวิเคราะห์ด้านเศรษฐกิจสินค้าเกษตร เพื่อเป็นทางเลือกปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิต ในพื้นที่ไม่เหมาะสมตามแผนที่ Agri-Map จังหวัดพังงา

การศึกษาการวิเคราะห์ด้านเศรษฐกิจสินค้าเกษตร เพื่อเป็นทางเลือกปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม ตามแผนที่ Agri-Map จังหวัดพังงา เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนสินค้า TOP 4 ระดับจังหวัด ควบคู่ไปกับการศึกษา Demand และ Supply ของสินค้า TOP 4 และสินค้าทางเลือก เพื่อเสนอแนะมาตรการในการปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าในพื้นที่ไม่เหมาะสมเป็นสินค้าทางเลือกในระดับพื้นที่

ผลการศึกษา พบว่า การผลิตปาล์มน้ำมันจังหวัดพังงา พื้นที่เหมาะสมให้ผลผลิต 3,969 กิโลกรัมต่อไร่ พื้นที่ไม่เหมาะสมให้ผลผลิต 2,949 กิโลกรัมต่อไร่ ต้นทุนการผลิตรวมในพื้นที่เหมาะสม เท่ากับ 7,312 บาทต่อไร่ ในขณะที่พื้นที่ไม่เหมาะสมมีต้นทุน 6,476 บาทต่อไร่ โดยผลผลิตที่ขายได้มีราคา 5.20 บาทต่อกิโลกรัม ทำให้พื้นที่เหมาะสมได้รับผลตอบแทน 20,639 บาทต่อไร่ ซึ่งสูงกว่าพื้นที่ไม่เหมาะสมที่ได้รับผลตอบแทน 15,336 บาทต่อไร่ ทำให้พื้นที่เหมาะสมได้รับผลตอบแทนสุทธิ 13,327 บาทต่อไร่ เนื่องจากได้รับผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่สูงกว่า และพื้นที่ไม่เหมาะสมจะได้รับผลตอบแทนสุทธิ 8,861 บาทต่อไร่

การผลิตยางพาราจังหวัดพังงา พบว่า พื้นที่เหมาะสมให้ผลผลิต 268 กิโลกรัมต่อไร่ พื้นที่ไม่เหมาะสมให้ผลผลิต 230 กิโลกรัมต่อไร่ ต้นทุนการผลิตรวมในพื้นที่เหมาะสม เท่ากับ 9,629 บาทต่อไร่ ในขณะที่พื้นที่ไม่เหมาะสมมีต้นทุน 8,682 บาทต่อไร่ โดยผลผลิตที่ขายได้ ราคา 49.40 บาทต่อกิโลกรัม ทำให้พื้นที่เหมาะสมได้รับผลตอบแทน 13,221 บาทต่อไร่ ซึ่งสูงกว่าพื้นที่ไม่เหมาะสมที่ได้รับผลตอบแทน 11,346 บาทต่อไร่ ทั้งนี้เนื่องจากผลผลิตที่ได้รับสูงกว่าไร่ละ 38 กิโลกรัม ดังนั้นพื้นที่เหมาะสมจะได้รับผลตอบแทนสุทธิ 3,592 บาทต่อไร่ และพื้นที่ไม่เหมาะสมจะได้รับผลตอบแทนสุทธิ 2,664 บาทต่อไร่

การผลิตทุเรียนจังหวัดพังงา พบว่า พื้นที่เหมาะสมให้ผลผลิต 416 กิโลกรัมต่อไร่ พื้นที่ไม่เหมาะสมให้ผลผลิต 389 กิโลกรัมต่อไร่ ต้นทุนการผลิตรวมในพื้นที่เหมาะสม เท่ากับ 6,543 บาทต่อไร่ ในขณะที่พื้นที่ไม่เหมาะสมมีต้นทุน 7,173 บาทต่อไร่ โดยผลผลิตที่ขายได้มีราคา 58 บาทต่อกิโลกรัม ทำให้พื้นที่เหมาะสมได้รับผลตอบแทน 22,117 บาทต่อไร่ และพื้นที่ไม่เหมาะสมได้รับผลตอบแทน 16,915 บาทต่อไร่ ทั้งนี้ เนื่องจากพื้นที่เหมาะสมมีผลผลิตสูงกว่าพื้นที่ไม่เหมาะสม 27 กิโลกรัมต่อไร่ ดังนั้นพื้นที่เหมาะสมจะได้รับผลตอบแทนสุทธิ 15,574 บาทต่อไร่ และพื้นที่ไม่เหมาะสมมีผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 9,742 บาทต่อไร่

การผลิตมังคุดของจังหวัดพังงา พบว่าพื้นที่เหมาะสมให้ผลผลิต 949 กิโลกรัมต่อไร่ พื้นที่ไม่เหมาะสมให้ผลผลิต 558 กิโลกรัมต่อไร่ ต้นทุนการผลิตรวมในพื้นที่เหมาะสม เท่ากับ 9,946 บาทต่อไร่ ในขณะที่พื้นที่ไม่เหมาะสมมีต้นทุน 7,762 บาทต่อไร่ โดยผลผลิตที่ขายได้มีราคา 24 บาทต่อกิโลกรัม ทำให้พื้นที่เหมาะสมได้รับผลตอบแทน 22,847 บาทต่อไร่ ซึ่งสูงกว่าพื้นที่ไม่เหมาะสมที่ได้รับผลตอบแทน 13,447 บาทต่อไร่ ทั้งนี้ เนื่องจากผลผลิตที่สูงกว่าไร่ละ 300 กิโลกรัม ดังนั้นพื้นที่เหมาะสมจะได้รับผลตอบแทนสุทธิ 12,901 บาทต่อไร่ และพื้นที่ไม่เหมาะสมจะได้รับผลตอบแทนสุทธิ 5,685 บาทต่อไร่

แนวทางการบริหารจัดการทางเลือกสำหรับการปรับเปลี่ยนทดแทนยางพาราในพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) กรณีปรับเปลี่ยนทดแทนยางพาราด้วยทุเรียน พบว่า การผลิตยางพาราในพื้นที่ไม่เหมาะสมมีต้นทุนการผลิต 8,682 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนสุทธิ 2,664 บาทต่อไร่ ส่วนทุเรียนมีต้นทุนการผลิต 20,977 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนสุทธิ 35,990 บาทต่อไร่ ซึ่งให้ผลตอบแทนสูงกว่าการปลูกยางพารา

กรณีปรับเปลี่ยนทดแทนยางพาราด้วยปาล์มน้ำมัน พบว่า การผลิตยางพาราในพื้นที่ไม่เหมาะสมมีต้นทุนการผลิต 11,346 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนสุทธิ 2,664 บาทต่อไร่ ส่วนการปลูกปาล์มน้ำมันมีต้นทุนการผลิต 7,312 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนสุทธิ 13,327 บาทต่อไร่ ซึ่งให้ผลตอบแทนสูงกว่าการปลูกยางพารา

กรณีปรับเปลี่ยนทดแทนยางพาราด้วยมังคุด พบว่า การผลิตยางพาราในพื้นที่ไม่เหมาะสมมีต้นทุนการผลิต 11,346 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนสุทธิ 2,664 บาทต่อไร่ ส่วนการปลูกมังคุดมีต้นทุนการผลิต 9,946 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนสุทธิ 12,901 บาทต่อไร่ ซึ่งให้ผลตอบแทนสูงกว่าการปลูกยางพารา

แนวทางการบริหารจัดการทางเลือกกิจกรรมเสริมการเพาะปลูกยางพาราในพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) ภายใต้สถานการณ์ยางพาราราคาตกต่ำ เกษตรกรควรหันมาพึ่งพาตนเองให้มากขึ้น ลดความเสี่ยงจากการปลูกพืชเชิงเดี่ยว โดยหันมาปลูกพืชแซม พืชร่วม หรืออาชีพเสริมรายได้ในสวนยาง พร้อมทั้งน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ

ทั้งนี้ แนวทางการบริหารจัดการทางเลือกเพื่อการปฏิบัติในระดับพื้นที่ ต้องพิจารณาความสอดคล้องในบริบทที่ครอบคลุมมิติด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และให้ความสำคัญกับการบริหารพืชทางเลือก (Commodity) การบริหารจัดการตามศักยภาพพื้นที่ (Area Approach) ควบคู่กันไป

ข้อเสนอแนะ การสร้างความเข้าใจและการสื่อสารให้เกษตรกรเข้าใจความหมายของพื้นที่เหมาะสมมาก และพื้นที่ไม่เหมาะสมเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งจะทำให้เกษตรกรมีความเข้าใจและตระหนักรู้ เกิดการเตรียมความพร้อมในการปรับตัวดำเนินกิจกรรมการผลิตในรูปแบบที่เหมาะสม โดยสินค้าที่ปรับเปลี่ยนเพื่อปลูกทดแทนสินค้าเดิม ต้องมีความเป็นไปได้ทางการตลาด มีระบบการบริหารจัดการควบคุมที่ดีเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาสินค้าเกษตรในพื้นที่ล้นตลาด รวมถึงควรมองหาสินค้าที่มีความน่าสนใจในเชิงอัตลักษณ์ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น หรือสิ่งที่หายากในปัจจุบัน แล้วนำมาพัฒนาให้มีความน่าสนใจ ทั้งนี้ ควรขับเคลื่อนโดยอาศัยกระบวนการประชารัฐ โดยคำนึงถึงความต้องการของเกษตรกรเป็นหลัก บนพื้นฐานกลไกของอุปสงค์และอุปทาน รวมทั้งการบริหารจัดการทรัพยากรในพื้นที่ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งจะสร้างความยั่งยืนให้แก่พื้นที่ต่อไป